

ELŐFIZETÉSI ÁR.

Helyben házhoz hordva és vidékre postai megküldéssel:

Egész évre . . . 4 ft — kr.
Félévre . . . 2 ft — kr.
Negyedévre . . . 1 ft — kr.
Egyes szám ára 10 kr.

Hirdetéseket jutányosan számítunk.

Hivatalos hirdetéseknek 100 szög 1 írtért közöltetnek.

Kincstári bélyegdíj minden hirdetésért 30 kr.

SÁTORALJA

Zemplénnvármegye közérdekeit képviselő hetilap.

Megjelenik minden szombaton.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos: **Steinfeld Jenő.**

SZERKESZTŐSÉG

és

KIADÓHIVATAL

hova a lap szellemi részét illető közlemények s az előzetési pénzek hirdetési kéziratok s díjak és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők:

Sárospatak, Kovács-utca 175. sz.

Kéziratokat nem adunk vissza

Bermentetlen leveleket nem fogadunk el.

Nyitlert minden sora 20 kr.

Pünkösti lélek.

Az emberi társadalmat, sőt — mondjuk — az egész teremtett világot átalakító esemény emlékeztére szentelt nap — a pünköszt-ünnep napja.

Az esemény: a szentlélek kitöltetése az apostolokra; s ennek hatása alatt a keresztyén egyház megalakulása. Miben nyilvánkozik a szentléleknek hatása? Abban a lelkesedésben, mely megmagyarázhatatlan módon keletkezik az emberben s mely aztán ragad is magával.

E lelkesedést szentlélek működésének azonban csak akkor nevezzük, ha a cél, melyért lelkesedünk, nemes, szép, jó és hasznos.

Ez a lelkesedés keletkezett a Jeruzsálemben együtt levő apostolok lelkében a feltámadás utáni ötvenedik reggelen. Ez a lelkesedés ragadta magával azt a néhány ezer embert, a kikből megalakult az első keresztyén gyülekezet.

Ezért öröm, — sőt több: hála ünnep a pünköszt-ünnep!

De hát miért?! Hát a keresztyén társadalom külső megalakulása oly nagy fontosságú? Nem volna az elég, ha a krisztusi eszmék a szerves társadalmi alakulatokon kívül munkálnának?

Nem! Mert akik annak a keresztyén társadalomnak lettek alkotó tagjaivá, nemcsak elfogadták a krisztusi eszméket, ennek a társadalomnak alapeszméit; hanem e mellett szerves egyesülétté alakulásuknak kitűzött ezéja volt: — ez

eszméket mentől szélesebb körben megvalósítani.

Ott van a multban — szemben a keresztyén társadalommal — a szerves zsidó társadalom. Erős *kizárólagosság* jellemezte azt. S épen ez a *kizárólagosság* tette kívánatosá, sőt nélkülözhetetlenné annak a társadalomnak szerves megalakulását, mely az *egyetemes* szeretetet ápolgatá.

S minő hatása volt a szeretet e megkülönböztetés nélküli működésének a világ alakulására!

Az ember kezdett kiemelkedni abból a mélységből, melybe a Krisztus előtti *kizárólagosság* süllyesztette le az idegent a honfiak. — a vagyontalant a földi örökségek birtokosai között. — S kezdte visszanyerni teremtőtől adatott méltóságát.

Az elhagyottak felett fény kezdett derülni, amely fény mindinkább ragyogó nappá változott. A keresztyén társadalom felverte a szegények, az elhagyottak, a tehetetlenek ügyét. A krisztusi eszme vezérelte e társadalmat: *minden ember segítője embertársának!*

A nő elfoglalta a családban igazi helyét. Nem rabszolgája lett többé a férfiúnak, hanem vele egyenrangú, sőt több, annyira a családnak, mert a női szív magasztos, nemes érzelme, munka tért, alkalmat nyert működésére. A nőt nem a rideg ész, nem a durva testi erő jellemzi, hanem a felséges, a mindeneket átható és betöltő lélek és érzelem. Ezt nem tudta vagy nem akarta elősmerni a Krisztus előtti társadalom. — Megvalósítá a szerves keresztyén társadalom. Ez a pünkösti lélek hatása.

Ez az ok az örömré, a hála.

De hajh! szemeink könnyfátyolán keresztül vagyunk kénytelenek a multba visszatekinteni!

Úgy tetszik, mintha a Krisztus előtti *kizárólagosság* kezdené felütögetni torzomborz fejét közöttünk napjainkban.

Úgy tetszik, mintha az első pünkösti lelkesedés, mely ragadott magával, mely az *egy akarásban* nyilatkozott, — meglohadt volna. — Úgy tetszik, mintha az ünnepek s a széthuzás jellemezne a mi társadalmi életünket.

Óh, ha így volna ez csakugyan, mily átok nehezednék akkor a mi társadalmunkra! — Jól esik hinnünk azonban, hogy a szentlélek hatása, a lelkesedés nem lohad, működik az folyvást. — csak mi küzdünk ellene.

Ne küzdjünk! Nyissuk meg sziveinket előtte! A mai társadalomnak is roppant szüksége van a szent lelkesedés eredményeire!

Ninesenek ugyan ma már közöttünk rabszolgák, de vannak nagyon sokan, kikből balvégzetűk gyakran megtagadják az otthont s elhagyottabbnak érzik ilyenkor magukat, miut a hajdani rabszolgák. Társadalmunknak iparososztálya, szálljon meg csak a pünkösti lélek tégedet s alakíts otthont mindenütt, hol csak működésedet igénybe vevő ember lakik. Hogy kiknek a számára s miért, nem szaporitom a szót, tudod te azt.

Nem vádolhatjuk ugyan a mai társadalmat annak, hogy bezárt szívvel önzéleért munkálkodik csupán: de a pünkösti lelkesedés nem folyvást s nem

TÁRCSA?

Matolai Etele.

Nagyságos, méltóságos és kegyelmes urak, önök úgy-e jószívű emberek? Az én szegény arva fejem úgy-e nem vonja magára a nagyságok, méltóságok és kegyelmességek rottentó haragját a vakmerőségért, hogy napirendre térve önök felett, egy oly férfiurol írök, a ki soha életében nem volt egyéb. Tekintetes úr-nai: hanem aztán az volt a szó teljes, legnemesebb értelmében. De hát méltóztatnak látni: önök olyan sokan vannak és olyan kétségeibejön egyformák, hogy nem lehet tudni melyikük az egyik, melyikük a másik? — Tekintetes urat pedig olyan ritkán látni.

Ímnom talán nem is volna szabad oly emberről, a kit föltöbb szeretek. — de hát én Istennem, kinek lenne akkor jussa ahhoz, hogy írlasson — Matolai Eteléről? . . . Beszél-e már valaki ezzel a külsőjében egyszerű, ősz emberrel úgy, hogy rögtön belé ne szeretett volna? . . . Az ő magyar atilával fedett szikár alakja és ősz feje jelen-

hetik-e meg valahol úgy, hogy ne azt vegye körül a szeretet és tisztelőnek minden megnyilatkozása? . . .

Évekkel előbb. — míg napról-napra alkalman volt látni az ő egyszerű, puritan alakját, — sokszor gondolkoztam azon, hogy ez a hatásokra soha nem törekvő férfiú minő varázslattal köti le magához az embereket mindjárt az első érintkezés után? . . . Ma aztán, mikor csak emlékeimben halad el előttem az ő sebes, könnyű lépteivel, visszaemlékezem, hogy jószágos szemeiben ott ült a bizalomra hívó mosoly; hangjában ott rezzgett a részvét — emberszeretetek tiszta muldata; ajkára szívósból töltöttek a szavak; a modorából pedig ki-kiültt a folytonos aggodás: vajjon nem azt gondolja-e ez a szegény ember, hogy kisebb nálammal? . . . Bizony nem gondoltuk, de éreztük, tudtuk mindannyian!

Husz év óta első embere a vármegyének rangban, husz év óta az a munkában az ő. A vármegye-ház jobb sarkának ablakaiban, az ő kedves, ódon archívuma mellett, gyakran lehet látni ma a kora reggeli órákban, a mint elgondolkozva néz a nagy hegyorom felé. Téli napok alkonyodásán a vármegye-ház sötét ablakai közül kettőnek üvegen arad keresztül a lampák fénye, a melynél egy ősz ember dolgozik, a ki alisan lett, nem a — dekorumért, hanem a munkáért. . . . Hogy kerék betűi gyorsan teljék be a csipkés „dösgyörít” és a mit ő ír meg, az úgy szokott maradni. Elvonnai belőle vétek, hozzá tenni — felesleges.

A ki nem ismeri, az aljon oda reggel a vármegye-ház kapujába, mikor bemennek a tisztviselők. A kivont karddal járáló örhajdú végigpraesentálja mindegyiket. Jönnek egymás nyomán a kis és nagy urak, olyik lecsap botjával a levegőbe, azokól megtudni, hogy ezek kis urak. Jönnek nagyobbak is, a kik két ujjukkal olyanformán tesznek, mint katonáknál; aztán jön egy ősz, öreg ember, a ki levett kalappal fogadja a kardvillogtatást: „Jó reggelt János!” . . . Ez az öreg ember — a Tekintetes alispán úr. . . .

Ajkaról szépen, erőteljesen gördülnek a szavak. A ki magyarul hallja beszélni, nem győzi hallgatni azt a zamatos, ősigazi magyar nyelvet, a melyben felesillamlik a Pázmány Péter nyelvnek aranyos zomancza. A hallgató ösztönszerűleg gondolja, hogy ez a pompás, szingádzag nyelv bizonyára nemesen förtöztötve idegenmel, azért olyan tiszta, olyan eredeti. . . . Pedig ugyanez az ajak még vagy hat-hét nyelven beszél ép olyan tökélyvel, mintha magyarul szól.

Pusztá véletlenből tudom, hogy Zolna és Nagy-Szalátnya hajdanában a Matolai-családot uralta. Mondom, pusztá véletlenből tudom, mert az ő neve előtt ugyan élő ember soha praedikátumot nem látott; sőt az ő kezei alatt még az ypsilon is „i” betűvé kurtult. Nem törekszik a nevével hatni, de minnek is? Hiszen a Lónyay-név is csak van olyan a milyen, mégis kisebbségben maradt az övével szemben. . . .

A politikáról azt mondják, hogy az a boldogulás

egyenletesen lobog. Sok a korcs, sok az anyágszag, erkölcsileg tönkre ment közörségünk. Nyisd meg hát egész társadalmi szívedet a pünkösti lélek előtt! Alakíts mindenütt szeretet házat, hová az elvadult korból ragadd ki azt, kit még szelid keresztyénné tehetsz!

Nem mondhatjuk, hogy az *egy akarat* példa nélküli, mert annyi az egyesület, hogy számát is alig tudjuk: de az eredmény vagy — jobban mondva — az eredménytelenség, arról győz meg hennünket, hogy az *egy akarat* csak látszat! az igazi lelkesedés nincs, a pünkösti lélek hatása nagyban hasonlít a szalma lobogásához. Nincsenek szamaritánusok, hanem vannak zsidó papok, kik csak Jeruzsálem utcáin veszik fel a gyengék gondjait, igazítják el a tévelyőket az erdő szélén pedig, ahol senki sem látja, ott hagyják.

Nyissátok meg hát szíveteket a pünkösti lélek előtt! Ragadjon az magával benneteket a szeretet egyetemes, folyvást működő munkamezejére!

Igen, erre van szükségünk! A keresztyén társadalom meg van alakulva; és ennek jövője van, lenni kell. Ha a múlt szükségessé tette, a ma még inkább. Ma már az egész világ levelezte a sovínizmust, de a vetkőzése lázba hozta a társadalmat, ez a szociális láz.

Csak a keresztyén társadalom egyetemes hatású szeretete tudja e lázt mérsékelni s lecsendesíteni, semmi más. Ez a hivatása a keresztyén társadalomnak ma s a jövőben. — Nyissátok meg hát szíveteket emberek a pünkösti lélek előtt, mert mint hajdan ez alapította meg a keresztyén társadalmat, úgy ma nagy hivatására csak ez teszi képessé.

Pünkösti lélek szállj a mi társadalmunkra!

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Név és eszme.

Kötelességet teljesíteni nem erény, de erényt méltatni: kötelesség!... És mi csak kötelességünket teljesítjük ma, a midőn megemlékezünk Zemplén vármegyének egyik nevezetes dátumáról, a mely dátum egy antik-jellemű, minden ízében kiváló férfiú nevével van szoros kapcsolatban. — E dátum az 1875-ik

év június hó 2-ika; a hozzáfűzött név pedig a Matolai Etele neve!...

Ma kerek husz esztendeje annak, hogy Zemplén vármegye megtisztelte önmagát és alispáni székébe ültette azt a férfiút, a kinek székfoglalása a vármegye életében egy új korszak kezdetévé lett, — neve pedig az idők folyamán megszűnt egy egyszerű név lenni, és — eszmévé váltott. . . Az emberszeretetek, kötelesség teljesítésnek és igaznak eszméjévé.

Matolai Etele-ről írva, lehetetlen, hogy ne írjunk a korról, a melyben él. Az ember tulajdonképpen nem egyéb, mint kép, melyet az életbe, mint egy kerethez beillesztenek. És a míg egy közepes kép vagy egy olajnyomat hatásának nem utolsó rangú tényezője egy mesteri kézzel megfaragott keret, addig egy Rafael-műnek nagyszabású voltát markansabbul emeli ki az izléstelen, durva kivitelű ráma, a mely éles distinkciózt von a mestermű és kontár-munka között. . . . Így emelkedik ki a Matolai Etele alakja is abból a korból, mely őt körülveszi.

Az önérdkeknek, és mindenáron-való egyéni érvényesülésnek idejét éljük ma, a mikor az „én“ érdekében minden szabad. — És ebben a lázas, forrongással telített időben látunk élni egy oly férfiút, aki nem nyújtja ki kezét ez után a szabadság után, de a ki előtt az „én“ fogalma működésének minden frázisában ösmeretlen maradt. . . Czímek és rendjelek idejében élünk, a mikor az emberek nagy többsége vagy rendjelet hord a mellén, vagy — vagy koldusbádogot; s ime: megakad a szemünk egy alakon, a kinek mellét nem díszíti egyéb, mint ruhájának magyar zsinórzata. Miért, hogy ezt az egyszerű, sodrott magyar zsinórt egy vármegye népe fényesebbnek látja még az arany-gyapjú selyemnél is? . . .

Ma a mikor a gimnázium első osztályát taposó gyermek is úgy beszél a „carriere“-ről, mint a miért egyedül érdekes csak élni, látunk egy férfiút, akit egyéni karaktere, nagy tudása és európai szelleme arra praedestináltak, hogy méltóságos, sőt kegyelmes urrá legyen, — ő pedig fogja magát, és megmarad: Tekintetes alispánnak. . . Ma, a mikor az anyatejtől csak tegnap elválasztott

ifjak százezreket áldoznak fel egy-egy mandátumért, hogy beüljenek vele a törvényhozás hajlékába tehetetlenkedni: akad egy férfiú, aki játszva buktatja meg pusztán a nevével a kormányelnököt egy választáson s később ott hagyja a hajlékot, mert szebbnek találja a honatyaságnál a szülő vármegyéje atyjává lehetni. . . Hála adassék neki azért, hogy azzá lett!

A férfi rendeltetése a munka, az alkotás; ebben a nagy munkában pedig lépten-nyomon találni akadályt. Sértett ambíciók, félre ösmert talentumok, megbolgatott egyéni érdekek mind, meg olyan dolgok, a melyek a munkának és alkotónak útjába akadnak, hogy félretolatva általa: ellenségévé legyenek. S ime: itt van előttünk egy fáradhatatlan munkás, aki alispánágának husz éve alatt soha nem találhatta magát ellenséggel szemben. . . A közséletnek, a nyilvánosságának tere, a legsikósabb talaj, a hol a legnagyobb ovatosság is csak ritkán kerülheti ki az elbukást; a közszájon forgó név van legjobban kiadva az elkopásnak, — s ime: itt van előttünk egy férfiú, a ki pihenő nélkül haladván: soha meg nem botlott; s a kinek nevét — bár egyformán ösmeri a gyermek és az agg — a nyilvánosság el nem koptathatta, de eszmévé emelte.

„Sorsát senki el nem kerülheti“ — mondja a példabeszéd. Nem fogja Matolai Etele sem. Nem kereste, sőt kerülte világeletemben a kitüntetés minden fajtaját: eszemből, zajlatánál munkálkodott — nem hajhászva soha a feltűnést: de azért — mint hozzánk is eljutott híre — ünnepelni fogja őt az egész vármegye. Éz lap, mely a szerény munkásnak, az önzetlenségnek, az érdekek nélküli hazafiságnak mindig óhajta a megérdemelt elismerést megadni, — nem várhatja be a hivatalos ünnepeltestét. Ünnepel a maga módja szerint — *idejében*. Ünnepli a személyben az *eszmet*.

Igen eszmévé vállott a neve, a mely eszme felölelte magában az emberszeretet melegét, a kötelességtudás fényét, és a teljesített munkának sikerét! . . .

Az alispán a vármegyéé, — őt megünnepelni kötelessége a hivatalos vár-

tudomány. Talán ez a boldogulás okozója annak, hogy a politikusok jó része egy pártmortalból kindulva megszámíthatatlan mennyiségű pártokon halad át, míg végre olyan helyre jut, a melyekre talán a közmondás, hogy „a ki a kályha mellé ül le, hamarabb melegszik“ — Mi pedig ismerünk egy politikust, a ki jóformán még gyermekkorában karddal szegődik egy politikai elvnek szolgálatába és ugyanez a politikus még ma is, fehér fejjel ugyanannak a politikának zászlaját követi. . . Ha az előbbieki politikája a boldogulás — úgy az övé bizonyára az elvhűség és a tisztesség. . . Pedig ez a politika nagyon gyakran sok emberre kevéssé kellemes. — En meg emlékezem a vármegyének azon gyűlésére, a melyen az egyházpólitikai javaslatokat megteremtő kormány üdvözléséről beszéltek. En végighallgattam azt az indítványt, a mely klasszikus tökélyvel és fényes formában emelte ki a javaslatok horderejét és kívánatos voltát: — de a mely egyúttal kérelhetően kritika volt ugyanazon kormány egyéb tényeire. . . Úgy mondják, hogy ez a gyűlés volt az, a melyen sok úri embernek történt színeváltozása. . .

Magas állású emberek legfelélmetsőbb rémei a kérelmezők. . . A Matolai Etele legkedvesebb emberei pedig azok, a kik kérelmekkel, segélyek és partolást váró panaszszal fordulnak hozzá, s a kik megkönyvebbült szívvel, halás lélekkel lépnek ki az alispán szoba küszöbén, magukkal vite a kérelmek teljesítését és egy tetőtől-talpig igazi embernek jószágos emléket.

Modora eszondos, kevésszavú: kedélye elégedett és derült. Az ő erőteljes, mely humorának és gyors szemének egy eklasztikus példáját ismerem.

Hosszú évek előtt történt, mikor honpolgári kötelemem legfontosabbikán: hadkötelezettségemnek voltam eleget teendő. — A védeőtörvény egyik intézkedését akartam megutálni és botértem egy vármegyei aljegyzőhöz, kértem tőle a védeőtörvény-utasítást.

— Megállj, behozom az alispánét! . . . Mikor forgattam a vaskos, elnyújt könyvet, megakadt a szemem a 82 §-nál, a hol a szolgálati kötelezettség teljesítése alól „ravasz fondorlatok“ kál kibújni akarókról tétetik intézkedés. Az alahíltak „ravasz fondorlatok“ mellé a magóra oda voltok az alispán szilárd, szép kerek betűi: „Hát! hát vannak *ösztetes* fondorlatok is?“ . . .

Ma 20 éve, hogy *Matolai Etele* a vármegye alispánja. Emberek és testületek lelkeiben él az óhaj: áll meg Isten őt szerénységével, hosszú élettel és boldogsággal! Emberek és testületek emlékeznek meg arról a sok neves és szép eszelekedetről, ami az ő nevével forrott össze. . . . O pedig szerényen ökepon gondolkodik: En ödes Istenem, mi van azon olyan esodálkozni való, kivételos dolog, ha valaki becsületos ember? A vármegye megválasztott alispánnak, a vár-

megye fizetést adott, — én pedig dolgoztam ezért a megtiszteltetésért és épen a fizetésért! Hát mi van ezen esodálkozni, való? . . .

Ha pedig kezébe kerül ez a lap, talán végigolvassa benne az én cikkemet és haragudni fog nagyon. — Ugyan-ugyan, melyik uramcsomok vétettem én olyan nagyot, hogy annyit ír rólam? Vajjon mi van azon olyan respektálni való, ha valaki Tekintetes úr lesz? . . .

Tekintetes uram, nem az a megrespektálni való, ha valaki Tekintetes úr lesz, hanem az, ha annak marad akkor, mikor könnyű szerrel lehetett volna még kegyelmes úrrá is! . . .

Vége lesz — majd esak hónapokkal ezután a vármegye által rendezendő hivatalos — jubileumnak is. ünnepségnek is: az emberek beszélni fognak az ünnepről és az ünnepeltről jó ideig: a Tekintetes alispán úr pedig másmint rögöl — úgy, mint e cikk elolvasása után is — bemegy a vármegyeházába dolgozni, megszólalni a fizetést. . . Levett kalappal fog köszönni az őrtálló hajdúknak s ha az íronsztalára letett aktahalmaz között véletlenül lesz a kabinetórának egy darabja, a melyben valamelyik tót falucska elhalt tanítójának özvegyét értesítik arról, hogy a Felsőgödöt kiüldött neki, úgy bizonyára ez a darab lesz az első, melyet az alispán érintez. . .

Tekintetes uram! Az Isten áldása tartsa meg azoknak számára, a kik nagyon, de nagyon szeretik! . . . En Istenem, ha sokan is vagyunk! . . .

megyének... De miénk, a hivatalos vármegyén kívül állóké, az ember, miénk a név, a kinek tiszteletére mi — ünnepet űlni a maga idejében el nem mulaszthatjuk, hogy a férfiu erények méltóságának szép szokása fennmaradjon... Miénk az ember, akit megünnepelünk, hogy eleget tegyünk a magunk felvállalt kötelességének; és hogy példát adjunk az ezután jövő nemzedéknek arra, hogy kell élni ahhoz, hogy életünk igazi élet legyen; s hogy kell élni ahhoz, hogy életünk ezer és ezer más életnek áldása lehessen!...

A Matolai Etele élete ehhez szolgáltatott példát nekünk; az ő neve pedig az ehhez való örökös tanítás.

Az ég szeretetteljes a jó és igaz emberekhez és megőrzi ennek a klasszikus embernek életét még hosszú idő-kig, hogy lássák, kövessék teljes erejükkel és szeressék igaz szeretettel... Az ég megőrzi ennek a klasszikus embernek életét még hosszú idő-kig, hogy példás élete jutalmául elvehesse, élvezhesse a halandó emberek legnagyobb jutalmát, azt, hogy neve kortársainak közkinésévé váltott, az miből merítnek erőt a munkához, reményt a munkának megjutalmazásához, és erőt, kitartást ahhoz az élethez, amely csak akkor él a szó nemes értelmében, hogyha az övéhez hasonlatos!...

És boesása meg nekünk a Matolai Etele feltűnést kerülő egyénisége azt, hogy róla, életéről és nevééről írunk; — de, ha ő azt tartja, hogy „kötelességet teljesíteni nem erény”, — mi meg úgy tudjuk, hogy „erényt méltatni: kötelesség!...” Szébb kötelességet teljesítenetni még nem volt alkalmunk!...

Patak.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

VEGYES HIREK.

— **Anyakönyvi kerületek.** A m. kir. belügyminiszter. I. évi 27.381. sz. alatt, *Zemplénvármegyének* állami anyakönyvi kerületekre való beosztását az 1894. évi XXXIII. t.-czikk 3-dik §-a alapján megállapította. A beosztás a következő: A) *A sátoraljai-ujhelyi járásban:* 1. S.-A.-Ujhely, 2. Sárospatak, 3. S.-A.-Ujhelyi vidéki, 4. Kis-Toronya, 5. Mikóháza, 6. Legénye, 7. Nagy-Kázmér, 8. Bodzás-Ujak, 9. Czeke, 10. Velejte, 11. Ladméző, 12. Trauzonfalva, 13. Sárospatak vidéki, B) *A szerenési járásban:* 14. Szerencs, 15. Mád, 16. Mező-Zombor, 17. Tallya, 18. Monok, 19. Megyasszó, 20. Hernál-Németi, 21. Sajó-Kesznyéten, 22. Tiszalúc, 23. Takta-Harkány, 24. Takta-Szada, 25. Gésztye, 26. Szerencs vidéki, 27. Ond, 28. Sajó-Hidvég, 29. Girincs, 30. Csanasló, C) *A lokajai járásban:* 31. Tokaj, 32. Tarczal, 33. Erdőbénye, 34. Bodrog-Keresztúr, 35. Olasz-Liszka, 36. Tolcsva, 37. Erdő-Horvát, 38. Bodrog-Olaszi, D) *A bodrogközi járásban:* 39. Király-Helmec, 40. Karád, 41. Perbonyi, 42. Agárd, 43. Kis-Turkány, 44. Bély, 45. Leszle, 46. Szentes, 47. Rad, 48. Bodrog-Vécs, 49. Nagy-Géres, 50. Kis-Rozvány, 51. Nagy-Kövesd, 52. Bodrog-Szerdahely, 53. Alsó-Berezki, 54. Kis-Czigánd, E) *A gólyászi járásban:* 55. Tóke-Terebes, 56. Gálszécs, 57. Gálszécs vidéki, 58. Magyar-Izspó, 59. Nagy-Azar, 60. Pelejte, 61. Harthesa, 62. Visnyó, 63. Párnó, 64. Veesé, 65. Teelna, F) *A nagy-mihályi járásban:* 66. Nagy-Mihály, 67. Natáfalva, 68. Ormező, 69. Rákócz, 70. Mala, 71. Abara, 72. Bánócz, 73. Vasárhely, 74. Fizessér, 75. Pázdies, 76. Buttká, G) *A varannói járásban:* 77. Varannó, 78. Magyar-óroska, 79. Varannó-Csemernye, 80. Szacsúr, 81. Szedliske, 82. Matyasócs, 83. Nagy-Dobra, 84. Sókút, 85. Agvagos, 86. Alsó-Hrabócz, H) *A homonnai járásban:* 87. Homonna, 88. Homonna vidéki, 89. Habura, 90. Mező-Laborez, 91. Krasznabrod, 92. Felső-Csemernye, 93. Virava, 94. Izbugya-Radvány, 95. Koskócz, 96. Lyubise, 97. Udva, 98. Nagy-Kemenező, 99. Potiesze, 100. Topolyka, 101. Görögimnye, 102. Jankócz, I) *A szimriai járásban:* 103. Szirma, 104. Cziróka-Bela, 105. Papina, 106. Hesztovia, 107. Nagy-Polena,

108. Sztarina, 109. Topolya, 110. Uics, 111. Klenova, 112. Ubyla, J) *A sztrópok járásban:* 113. Sztrópok, 114. Minyócz, 115. Keleso, 116. Kosarócz, 117. Orosz-Poriba, 118. Varehócz, 119. Havaj, 120. Puezák.

— **Kövezés.** A sárospataki kövezés ügye, úgy látszik, hosszú várjúdás után — mint megbízható forrásból értesülünk — legközelebb nyélbe lesz ütve, ugyanis a lejtmerési munkálatok már folyamatban vannak és Farkas m. kir. mérnök által teljesítettek. Kíváncsiak vagyunk azonban arra, ha a kövezés és csatornázás tervezete és költségvetése a plénum elé kerül, a város buzgó atyái megszavazzák-e a kövezést alaphoz hiányzó összeget, a birtokosság terhére? S vajjon lesz-e reményesség arra, hogy a jövő évtizedben (?) egy gyalogjáró fogja Sárospatak görbe utcáit ékesíteni (?)

— **Kirándulás.** A „sárospataki sport-egylet” a f. év május hó 10-ére tervezett kirándulását, mely az esős idő miatt elmaradt, a vett értesülés szerint, június hó 9-én fogja megterteni és pedig halászzattal a bodrog-halasi kiserdőben.

— **Betörés.** Múlt hó 21-én d. u. 3—4 óra között Varga János végardói lakos házába, míg tulajdonos és háznepe a mezőn voltak, az ablakon keresztül egy egyn behatolt és bent az összes ládákat felkutatta, fehéreneműeket, tájtépkipát és mintegy 50 frt készpenzt vitt el magával. A tettest a sárospataki csendőrség a s.-a.-ujhelyi hegycsúcs között Gáborcski Dudas János rudabányácskai legény személyében elfogta. Az ellopott tárgyak megkerültek, kivéve a pénz egy részét, melyre nevezte azt állítja, hogy a földbe ásta; de az általa megjelölt helyen a pénz nem találtatott meg. A nyomozat a hiányzó pénz után még folytattatik. A betörő a Szarvas Pestik Mihály büntársának, Dudas Jánosné rudabányácskai lakosnak, reményteljes fia.

— **Zemplénvármegye közigazgatási bizottsága.** A sárospataki 1-ső csoport birtokosságnak, f. é. március 3-án tartott közgyűlésében hozott ama határozatot, mely szerint a birtokosság közzgyűlése, a csoport pénztárnokát, a Matisz-fele legelő vételárnak kiűzetésére határozatilag felhatalmazta és a bírói arévenen történt vetelt helyeslőség tudomásul veszi. — Philipp Károly és társai által közbevetett felebezés folytán, felülvizsgálván azt, mint törvénybe ütközöt, az 1894. évi XII. t.-c. alapján „megsemmisítette.”

— **Vicinális útépités.** A Sárospatak—Trauzonfalva—Makkos-Hogya vicinális közút hozzájárulási arányának megállapítása tárgyában, a vármegye alispánja akként határozott, hogy M-Hogya községe, miután ezen útvonal, a községnek egyedüli közlekedési útját képezi, az összes községi közmunkájával tartozik az útépités és fentartásához hozzájárulni. Trauzonfalva község, a közmunkának 35%-ával, Sárospatak városa, miután az útvonal, a község határ szeli és gazdasági, továbbá ipari érdekeit szolgálja, a közmunkának 30%-ával, Józseffalva, Petrahó (Bodrog-Halasz) és Vég-Ardó községek, miután épület-, szerszám és tüzi fájukat, a kérdéses útvonal használata mellett szerzik be s mert a két utóbbi község, az állami útvonaltól alig 1/2 kilométernyire fekszik, s nem rendelkeznek oly vicinális útszakasszal, melyre községi közmunkájukat ökszerűen felhasználhatnák — községi közmunkájuknak 20—20%-ával kötelezettek az említett útvonal kiépítéséhez hozzájárulni. Báró Waldbott uradalma, miután mintegy 800 holdnyi és gróf Károlyi uradalma 450 holdnyi erdőségük termékeit ezen úton értékesíthetik és mivel az út jó karban tartása erdei termékei értékét nagyban emelik, évi közmunkájukon felül a báró Waldbott uradalma évenként 20 frt a gróf Károlyi uradalma pedig évenként 10 frttal járulnak az út fentartásához. A M-Hogya határában vonuló útszakason, valamint annak belterületén létező átereszek és hidakhoz szükséges faanyagot, egyszerű-mindenkorra hereg Windisch-Graetz uradalma és Meczer Gyula, díjtalanul szolgáltatják. A kőanyagot a „Sárospataki közbirtokosság” a „Páncél-hegyi kőbányából” díjtalanul adja.

— **Hesseni légy terjedése** fenyegeti egyre gazdáinknak amúgy sem a legjobb aratást ígérő termését. Pátrgyúról írják — gróf Wolkenstein uradalmában már eddigél mintegy 500 hold területet kellett kiszántatni. Patak felső határában is egyes területek már el vannak leprve

hesseni légygel. Félő, ha eleje nem véték ennek a bajnak, a különben is gyorsan terjedő rovar nagyobb területen lép fel s tönkre teszi sok embernek a megélhetését s elveszi kenyérét. A phylloxera szőlőinket tette tönkre, most ez újabb csapással tetőzve veszélyességünket — valósággal a legnagyobb szedelemnek nézhetünk elébe. Felhívjuk hatóságaink figyelmét, hogy a különben is szegénységgel küzdő Hegyalját gyors intézkedéssel a végelpusztulástól mentse meg.

— **Veres Károly** sárospataki illetőségű és a község kötelekéből időközben elbocsátott zenész, Gálszécsen telepedett meg, s a települési engedély kiadásáért az ottani képviselőhöz folyamodott. A képviselő testület kérelmével elutasította, mely elutasító végzés ellen folyamodó felebezéssel élt. Mint gálszécsi tudósítók jelenti, a közigazgatási bizottság a felebezett végzést megváltoztatta és folyamodó zenész részére a települési szándék bejelentésének megtörténtéről az igazolvány kiadását megrendelte.

— **A s.-a.-ujhelyi kerületi betegsegélyző pénztár.** 1895. év január hó 24-én megtartott igazgatósági ülésén elhatározatott, hogy amennyiben S.-A.-Ujhelyben a munkások létszáma 800—1000, ennél fogva a betegedési esetek is gyakoriak, elannyira, hogy egy orvos azt alig hogy elvegezheti — egy második orvosi állást kell redszeresíteni, nehogy a munkásoknak ez által kisebbség okoztassék; a mi meg is történt. A pályázó orvosok értesítettek; az igazgatóság pedig úgy határozott, hogy a jelenlegi orvosi díj, a mely 400 frt, toldassék meg 100 frttal s így aztán az 500 frt ketté vagása által egy orvos 250 frttal díjaztassék, mert ha a teher megoszlik, akkor már az orvos maga, ha van benne humanitás, nem fog reflektálni az egész 400 frtra, vagy egészen lemond; sem az egyik, sem a másik nem történt meg — hanem nem tekintve a munkások érdekét — felebezést ad be a főszozlabíróhoz mint a pénztár 1. foku hatóságához, a hol bizony a munkások érdekét egy cseppet sem szokták legezgetni. S az orvos úr hivatkozik arra, hogy ő az ideiglenes igazgatóság által, mint központi hivatalnok, megválasztott; ha ez áll, akkor úgy az igazgatóság, valamint az orvos úr is tévedtek, mert az alapszabály 21 §. 5. bekezdése így szól: hivatalnokokként lesznek alkalmazva: pénztárnok, könyvvezető, jegyző, egyszersmind az ügyész és tölnek, ezenkívül 1 hivataloszolga. No itt, legalább az orvosról, a fenti minőségben egy szó sincs. De igenis a 24. §. fentartja, hogy az igazgatóság önmaga között megegyezésre jutva, az orvost kinevezi, ez áll a 24. §. 4. bekezdésében és ha az orvos ur, az alapszabályt olvasta volna, akkor nem is tartaná magát központi hivatalnoknak. — A főszozlabíró ur szintén ez állásontra helyezkedik s át ír a pénztárnak, hogy orvost választani a fenti módok szerint nem enged. A mennyiben a pénztár autonóm jogait az igazgatóság megtámadni nem engedte, meg akarta a választást ejteni; de a higgadtabb íg. tag urak, nem akarva ujjhuzást provokálni, elhatározatott, hogy a II. foku hatóságnál történt igazgatósági felebezést is bevarra, akkor fellép — s most már ez is megjött mult hó 11-dikén s az I. foku határozatot indokálnál fogva helyben hagyja. — No uraim itt ne legyen megállás, hanem fejtsé ki az igazgatóság a maga indokait és pedig a törvény, az alapszabály humanus elve szerint: tessék agítani az ide vágó §-ok mellett. Hadd provokáljon meg egy miniszteri döntést s lehet, hogy nemcsak épen a s.-a.-ujhelyi pénztárnak, de talán másnak is tesznek szolgálatot vele. Mert, ha az 1891. XIV. tcz. humanus elve dialogra nem jut, akkor hiába a vele való fáradság, no meg a felelősség. (Beküldett.)

— **Meghívó.** A sárospataki önkéntes tűzoltóegylet Sárospatakon 1895. évi június hó 9-én „Kossuth-kerthben”, a felállítandó órtaanya alapja javára zártkörű tavaszi mulatót rendez. Bejélti díj: személyre egy 1 korona, családjegye 2 korona. Kezdeté délután 2 órakor. Felülfizetések a jötekményezel érdekében közönségtől fogadottanak s hirlapjait nyugtáztatnak. Kedvezetlen idő esetén a táncmulatság vasárnap tartatik meg.

— **Csőd megszűntetés.** A s.-a.-ujhelyi kir. törvényesítők tölnek Henrik mádi haszonbérő ellen, a mult év november havában elrendelt csődöt, a hitelezők beleegyezése folytán a csődötörvény 166. §-a értelmében megszűntette.

— **Az országos tornaverseny** ez évben Debrecenben tartott márt 24-én. Vármegyékben három tanintézet vett részt a versenyen: a sárospataki főiskola, a sárospataki áll. tanítóképző és a s.-a. ujhelyi főgimnázium. Mint közvetlen forrásból értesülünk, nem diestelenül tértek haza Debrecenből ifjaink. A sárospataki két intézet összesen kilenczet díjat hozott haza, a s.-a. ujhelyi pedig egyet. A kilenczet közül hét egyeseke, kettő az intézeteké. Mind a két féle díj dísz és dícsőség úgy az egyesekre, mint az összesre. A kilenczet díj közül hat a főiskolai versenyzőké, három a tanítóképezészeké. E díjak a következők: a sárospataki főiskola 10 növendéke a kötéllúzási versenyben a h.-m.-vásárhelyi főgimnáziumtól húzta el a babért — egy díszokmány képiben: a sárospataki tanítóképződi növendékek pedig a debreceni tanítóképeződtől. E kötéllúzási verseny nagyon érdekes része volt a versenynek. Az egyes versenyeiben pedig a következők győztek: a) a sárospataki főiskolai növendékek közül: *Kulesár Kálmán*, VII. g. o., magas ugrásért első díjat (ugrott 162 cm.), *Piskóli Ferenc*, VII. g. o., távol ugrásért első díjat (ugrott 490 cm.), *Tariska Dezső*, VII. g. o., 200 m. hosszú sík futásért első díjat megfutotta 19 mp. alatt; *Horváth Dezső*, VIII. g. o., távol ugrásért első díjat (ugrott 517 cm.), ugyancsak ő akadály futásért második díjat. — b) a sárospataki áll. tanítóképződi növendékek közül *Kormány Miklós*, II. évf., egy első és egy második díjat nyert sík és akadály futásért. — c) a s.-a. ujhelyi főgimnázium növendékei közül *Varga Imre* magas ugrásért második díjat nyert. E díjak ennek, még pedig az első ezüst érem, a második bronz érem. Ha azonban valaki két első díjat nyert, az egyik arany; ha pedig egy első és egy másodikikat — mint Horváth Dezső — mindkettő ezüst. E díjak nemcsak a növendékek ügyességéről tesznek tanúbizonyoságot, hanem tanáraik (Kiss Elek Sárospatak, Vandruska Antal S.-a. Ujhely) szakképzettségéről, az úgy íránt való szeretetéről és buzgalomáról. Gratulálunk úgy a tisztelteméltó szaktanárnak, mint a növendékeknek az eredményezéshez!

— **A sárospataki hittanhallgatók** már régóta tervezték egy belmisszószert, vallásos irányú felolvasnák tartását, de különféle körülmények mindig megakadályozták a tervnek keresztülvitelet. Végre márt 26-án, a delutáni istentisztelettel összekötötésben sikerült a terv megvalósítása. Ez a felolvasó delután meggyőzőtt bennünk arról, hogy szép és jó dolgot mivel az ilyen felolvasások tartása által az ifjúság, a melynek kezébe lesz letéve egykoron százak lelki üdvé és boldogsága. Bizonyoságot tettek nemcsak a szellemről, a mely áttiengti munkáságukat, hanem arról is, hogy képesek szembe szállni az élet nehézségek irgerkező harczaival. Különben a felolvasó delután programja ez volt: 1. Gyülekezeteki éneklés. 2. Ima. Tartotta: Rohoska József. 3. Megnyitó beszéd. Tartotta: Radácsi György szakelnök. 4. Pál apostol megterése. Irta és felolvasta: Vas János. 5. Judás. Irta: Váradi Antal. Szavalt: Janka Károly. 6. Templomi ének Abt F.-tól. Előadta az ifjúsági énekkar. 7. Nagy Constantin vallásügyi intézkedései s azok hatása. Irta és felolvasta: Rohoska József. 8. Jette fogadástétele. Irta: ifj. Zsoldos Benő. Felolvasta: Sára János. 9. Zárbeszéd. Tartotta: Radácsi György. 10. Gyülekezeteki éneklés. Gazdag és szép program; csak hogy épen gazdagságánál fogva nagyon fárasztó volt. De ha a külső forma nem volt is elég tökéletes, menti az, hogy minden kezdetnél fordulnak elő bizonytalanságok, a miket azonban az idő teljelen jóváteszt. Reméljük, hogy a télen még többször is fogunk ilyenemű felolvasásokban gyönyörködni.

— A sárospataki ev. ref. főiskola, állami tanítóképző és a s.-a. ujhelyi rom. kath. főgimnázium a Kazinczy-ünnepelt Széphalmon június 12-én d. e. 10 órákor tartja. A t. közönséget tisztelettel meghívja a három tanintézet igazgatósága.

— **Műkedvelői szini előadás Sárospatakon.** Mint e helyen jelezte is volt, márt 10-25-ikén műkedvelői szini előadást rendezett egy műkedvelői hölgyekből és urakból álló társaság Bartha Béla dr. úr direktorsága alatt. Színe került Csiky G. „Nagyamama” cz. vígjátéka. A szini előadás a főiskola kertben felállítandó Tompa-szobor-alap javára rendeztetett. A siker kétségtelenül *Dr. Bartha Béla* urat, sárospataki társadalmi életünk egyik tevékeny tagját — di-

csőri, minden dicsőré szónal ekeosebben. — Egy dologra nézve azonban — talán a vonatkozólág — van egy szerény megjegyzésünk. Ez az, hogy a darab nem volt elég szerencsésen megvalósztva. Talán lehetett volna irodalmilag is sokkal értékesebb darabot választani. Ennek a meséje igen-igen gyenge s a művész hatalmas alakító egyéniségére van szükség, hogy a hallgató közönségben érdeklődést keltsen s arra a két órára mely előadásához szükséges, leköössé figyelmet. — E megjegyzésünket azért voltunk bátrák előre bocsátani, hogy a szereplő műkedvelők felöl alkotott kedző véleményünket — minthogy annak csak röviden adhatunk kifejezést — annál inkább kiemelje. A szereplők közül — minden tartózkodás nélkül tehetjük — a *Mártha* megzemélyesítőjét (Debreceni Jolanka kisasszony) kell első helyen kiemelniük. Mint nevelőintézetű növendék, mint a felismerit nagymama unokája, mint unoka testvér, mint szerelmes leány — oly alakítással, anny szinpadí ügyességgel s egészen ráteremtett szavalói képességgel gyönyörködött a szép számu színházi közönséget, hogy e közönség bizonyára elfeledte azt is, hogy nem nyilvánosan is elismert művésznével, de műkedvelővel áll szemközt — *Szerémi grófné*, a nagymama, (Maklári Ilonka k. a.) sem igen volt hajlandó játékvál engedni unokájának. A legnehezebb szinpadí szerepek egyikét egészen élvezheto, sőt gyönyörködteto alakításban mutatta be. Játékát a szerep természetének megfelelő nyugodtság és méltóságteljeség jellemezte, a mit az egész darabon keresztül bámulatos módon megörözött. — *Szeráfán*, a nevelő (Radácsi Erzsike k. a.) várakozásunkat valóban föltúltta. Par nappal az előadás előtt vette át e szerepét; s kik tudtuk ezt, sajnáltuk, hogy nem abban a szerepben fogjuk élvezni őt, melyet már áttanulmányozott. S az előadás estején sajnálkozásunk örömmé változott, mert játékán egyáltalában nem volt észrevehető az idő rövidsége. Alakítása egészen természetes, előadása kifogástalan, szinpadí fellépése határozott és biztos volt. — *Galambosó*, a nagymama gazdasszonya (Dr. Bartha Béla né önágyasága) igazán hiányzótt volna, ha nem ő játszta e szerepét. — A *Proskó* szerepét (Zsindely Eteleka k. a.) játszotta sok kellemmel. — A *nevelő* intézet *talajdonosnőjét* (Kádár Gyuláné önágyasága) személyesítette meg sok ügyességgel és szeretetreméltósággal. — *Az intézeti növendékek* pedig (Nagy Szerénke, Both Juliska, Trocsányi Juliska, Debreczeni Eteleka, Maklári Margitka, Radácsi Margitka k. a.) irigy lehet sok nevelő-intézeti tanár. — A férfi szereplők közül a *Tódróka* tanár (Dr. Bartha Béla úr), a *Kosztó* nyugalmazott tábori lelkész (Rohoska József úr) és az *Örkenyi* báró örnagy (Dr. Finkey Ferenc úr) alakításait kell különösen kiemelniük. Alig-alig hagytak fel kívanni valót. A szerepüköket jellemző tipikusságot mindhármán egészen élethűen adták vissza. — *Tódróka*, a nevelő-intézeti tanár felszégességét úgy, mint az epedó, hosszú ideig völgegyeskedni kényyszerült — vénebb szerelmését, Örkenyi báró a nyers katonasít; *Kosztó* lelkész az öreg lelkészek egészen sajátságos alakját — személyesítették meg sok hűséggel. — Nem kevesebb tanulmányról tettek bizonyoságot a *Kálmán* és *Ernö* (ifj. Dr. Mitrovics Gyula és Fodor Zoltán urak) megzemélyesítői is ügyes és élvezetes játékok által. — Végül még a *pincér* kicsi szerepéről kell szólnunk, melyet (Nagy Ignác úr) személyesített — oly hűen, hogy akármelyik igazi pincér is mintaképül tűzhette volna ki alakítását magának. Az előadás után a városahza nagy termében tánc következett, mely kivilágos kivrivadtig tartott. Az éj sötétségét előző nap már feljött s még mindig nem lohadt a tánczolsai kedv. De hiszen ez természetes is! A jól végzett munka nehezen lohadó jó kedvre hangolja az embert! — A szép siker — mely bizonyára sok fáradságnak volt ördöménye — köszönetet érdemel. Örömmel adunk is ennek kifejezést. — Vajha ismétlő gyakorlában adhatnánk ilyen örömlünknek kifejezést.

— **Gyászjelentés** Marikovszky Sándor és neje Bodnar Vilma s gyermekeik Zoltán és Klára, valamint Marikovszky Emília özvegy Papp Péterné s Marikovszky Kálmán és neje Soltész Julianna s gyermekeik Béla és Janka mély fájdalommal tudatják úgy a maguk, valamint a nagyszámú rokonság nevében is a felejt-hetetlen jó édes apa, illetve após és nagyapa: *Marikovszky István* folyó hó 24-én esteli 9^h,

órákor, életének 75-ik évében bekövetkezt gyászos elhunytát. Hült tetemei a református egyház szertartása szerint folyó hó 26-án delután 2 órákor a nagy-töronyai sírkertbe fognak örök nyugalomra tétetni. Aldás és béke lengjen hamvai felett. Nagy-Toronya, 1895 május 25-én.

— **A m. kir. operaház ballet-szemelzése** Csaiszer Kálmán szinigazgató, a m. kir. operaház balletjének megbízott művezetőjének igazgatósága alatt vidéki körútra megy s mint Budapestrel értesítik lapunkat, S.-A. Ujhelyben június hó 12. és 13-án két előadást tartanak. Az előadásra vonatkozó engedélyt a művezető-szinigazgató már kieszközlöte.

— **Firczak Gyula** megyés püspök S.-A.-Ujhelyben történt látogatása alkalmával, az ottani árvaháznak 50 forintot, a magyar nyelvet és népevelést terjesztő egyesületnek 50 forintot és a városi szegényeknek szintén 50 forintot adományozott.

— **A s.-a. ujhelyi gyartelepek** dal-, zené- és önképző kör alapítójének gyartapítása javára 1895. évi június hó 3-ik napján, az Abonyi kert helyiségeben saját zenekara e. datkóré közreműködése mellett Nemzetközi postavál egybekötött zarktörő tavaszi lauzmúlvizelőt rendez. Belépti-díj: Személyjegy 1 frt. Csaldíjegy 2 frt. Kezdeti d. u. 4 órákor. Felülizelőnek köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak.

— **Az anyakönyvvezetők egyenruhája.** A kormány a jövő évszál delbe akarja léptetni az állami anyakönyvvezetést és a polgári házasságot. A végrehajtási rendeletben szabályozni fogja az új eljárás külsőségeit is. Az anyakönyvi hivatalnokoknak e szerint új tisztjökben bizonyos ömmpélyességgel kell majd eljárukok. Nemzetiszimü övet fognak viselni, a mint példálál Franciaországban ilyen alkalmakkor szintén nemzetiszimü övet ölt a funkcionáló tisztviselő. Átillajukat a magyar állam öimere díszíti, a mivel a magyar állam méltóságát akarják szimbolizálni.

— **Felhőszakadás.** S.-A.-Ujhelyben márt hó 25-én esti 8 óra után nagy felhőszakadás volt. A felhőszakadás a város északnyugoti részén vonult el s Hardenberg Aladár gróf téglagyárában nagyobb mérvű karokat okozott.

— **A varmegye közigazgatási bizottsága,** miután a cholera járványok alkalmával a járvány megszüntetésére irányuló celokra a törvényhatóság által előlegezött költségek még megőrlést nem nyertek, feliratilag kérte fel a m. kir. belügyminisztert, hogy tekintettel a varmegye sokoldalról nyomoztató anyagi viszonyaira, különösen pedig a betegpolási-alap helyzetéről, melyből ezen költségek előlegezettek, a felterjesztett költségszámilak méltóbbi kiegyenlítése iránt intézköljék.

— **A közegei közlekedési útvonalak** helyszimü tárgyalása következó napokon fog megvárattatni: június 4-én a szabolc-burkai vicinalis útvonal tárgyalása Butkán; június 5-én a kolcs-hosszúrmezó-hengerző útvonal tárgyalása Boles-Hosszúrmezó; június 6-án Magyarórkán a Tapolc folyó által elsodort útvonalra nézve; június 7-én a tavarna-zsalobnalykai útvonal tárgyalása Kis-Domasán; június 8-án a homonna-udva-görögnyelvi útvonal tárgyalása Homonnán; június 18-án a szirma-pescolnai és udva-papina-jablunkai útvonalak tárgyalása Zubán; június 20-án a jabbonya-rokító-cirvái útvonal tárgyalása Virván. A tárgyalások vezetésével az alispán Thuranszky László aljegyzőt bízza meg.

— **Gróf Andrássy Gyula** nagykövet. A napi lapokból értesülünk, hogy gróf Andrássy Gyula volt ő felsége személye körüli miniszter a legközelebbi időben a nyugalomba vonuló báró Calie helyébe konstantinápolyi nagyköveté fog kineveztetni. Gróf Andrássy Gyula mint nagykövetségű titkárt már tagja volt a konstantinápolyi nagykövetségnek s bizonyosan jól ismeri az ottani viszonyokat. Budapesti levelezőnk írja azonban, hogy e hír egyelőre megerősítésre szorul.

— **Viziművek engedélyezése.** Szeghy Elemer izbugyai birtokos ottani birtokán tervezett viziműnek engedélyezése ügyében kelt alispán határozat, Rakeányi Antal ugyanottani lakos és birtokos által megfellebbezetett. A közigazgatási bizottság azonban a fellebbezes elutasítás mellett az elsőfokú határozatot iövághajtata.

— **Erendelt nyomozat.** Fenyőcsik János nagymihályi lakos örökhagyó hagyatékában talált bérök, a hagyaték leltározásának elmulasztása miatt elkallódtak, mi miatt az ottani főszolgabíró ellen a vizsgálat errendeltetett. Mint nagymihályi tudósított írja, a főszolgabíró ellen a vizsgálat beszünttetett és a nyomozat a nagymihályi jegyző és közzgám ellen rendeltetett el.

Orvostudori jubileum.

Múlt hó 27-én, dr. Schön Vilmos orvostudori működésének 50 éves jubileuma alkalmából a „Zempléni megyei orvos-gyógyászati egyesület” kezdeményezésére folytan egy rendkívüli impozáns ünnepélynek voltunk tanúi.

Az ünnepély délután 4 óraker vette kezdetét, a mikor id. dr. Lengyel Endre, az orvos-gyógyászati egyesület nevében a diszgyülelet megnyitotta s a jubiléusért küldöttjezt meszeszt.

A megérkezett jubiléus az éljenzés csillapultával dr. Lengyel Endre üdvözölte s az egyesületi tagok aláírásával ellátott remek kivitelű albumot adott át a jubiléusnak. Utána a vármegye közegészségügyi bizottsága nevében Matolai Etele alispán üdvözölte, a ki a bécsi orvosi egyetem diszoklevelét adta át. S a. a. Ujhely város előjárósága nevében Ujfaluassy Endre főbíró, a status quo ír. hitközség, iskolaszék, tanító-testület nevében Némethy Bertalan hitközségi jegyző üdvözölte és a hitközség feliratát, az iskolaszék és tanítótestület közös albumát nyújtotta át. A s. a. ujhelyi Szent Egyet nevében Friedlber Albert, a s. a. ujhelyi izr. iskolázató egyesület nevében dr. Nagy Ármin, a s. a. ujhelyi betegsegélyező egyesület nevében Haas Fülöp egyleti elnök, a népkönyha egyesület nevében Lenkey Mihályné, a tüzoltó egyesület nevében Hlavathy Elek titkár üdvözölte.

Este a megyehaza nagyertermében 120 teretkű diszbankett volt, melyen a számos felköszöntök közt kiemelkedő volt a dr. Lengyel Endrét, Hornyai Bélát, Lengyel Pálét, Ujfaluassy Endrét.

A vallás- és közoktatásiügyi m. kir. miniszter is azon áldozatközegeert, hogy jubiléus, 50 éves tudóságának emlékére, a s. a. ujhelyi kath. főgimn. ifjusági könyvtára részére 200 koronát adományozott, elismerő köszönetét nyilvánította.

A jubiléusnak életrajza a következő: Született 1821 július havában S. a. Ujhelyben. Neveltetése alapját a szülei háznál nyerte egy a maga és testvérei számára tartott nevelőtől, ki még azután is folytatta oktatását nemet és héber tantárgyakban, midőn 7 éves korában a helybeli gimnaziumba vétetett fel, míg a hat osztályt be nem végezte. Már mint gyermek nagy hajlamot tanusított az orvosi pályára iránt.

1837-ben Pestre ment tanulmányait folytatóndó, hol is a 7-ik és 8-ik osztályt véggezte. 1839-ben a bécsi egyetemet kereste fel, ott kezdve és 5 év múlva befejezve a szoroson vett orvosi tanfolyamot, 1845 május hó 27-én avattott fel orvostudorrá. egyszerűsind az önállósítás- és gyakorlatra való joggal is felruházott. Azonban még hiányosnak találván tudását, az egyetemen maradt, hogy sebeszetet, szemészet- és szülészeti tanulva, gyakorolva. e mellett a nagy kórházakat folyton látogatva, lehetőleg kiképezze magát; így sikerült aztán a szülészeti- és szemészetből szigorlatait Bécsben letenni, e szakmákból okleveleket érdemelt ki és akkor nem bírva tovább hónapjának ellentállani, de meg hazafias erzelmeinek is engedve, Pestre jött, hogy a pesti egyetemet is megismerje és attól is birjon oklevelet.

Ilyképen célját elérve, szülővárosában telepedett le 1846 március 8-án, neu riadvá vissza a „nemo in patria propheta” közmondástól.

Nem is hagyta sejtelleme cserben, sőt inkább a távozott gyermek mint férfi térvén haza, érdemén felül nyivánult a városi lakosság jóindulata iranyában, azonnal, ugy, hogy nyolcadnapra tevékenységét megkezdhetette.

Egy hó múlva hitsorsosai azzal tüntették ki, hogy betegsegélyző egyesületük (Szent egyet) orvosává választották meg, e minőségében első teendőnek tekintette egy zsidó kórház létesítését, hogy azon humanisztikus egyesület a maga elé tűzött nemes célt elérhesse, feladatát megvalósíthassa. A kórház már 1847-ben felszerelve megnyit és vezetése alatt maradt máig.

Magányakorlata gyorsan öltött nagyobb mérvet, különösen miután ltelepedése után közvetlen a megyei kórház akkori főorvosának önkéntes szolgálatait felajánlva, alkalma nyit magát, mint sebeszt és szemészt számos sikeres műtétet bemutatni. Hozzá járult hírnevének emelésében az is, hogy azon időben egyedül volt itt mint szülész.

1848. dec. havában szabadságharcunkban résztvett Tchorenyiczky ezredes vezetése alatti lengyel légibőba lépett, miut orvos, honnan azonban 1849-ben (ápril) családi viszonyai haza pa-

rancsolták. — 1862-ben a zsidó iskola leégvén, a hitközség egy nagy szabású fi- és leányiskola építését és berendezését elhatározván, az iskolaszék elnökevé választotta meg és e minőségében sikerült az abzalut kormány idejében keresztul vinni, hogy a 400-nál jóval több növendék hazai nyelvünkön, — még a héber szövegű biblia fordítását sem véve ki — részesül tanításban. — 1857-ben félévig tartott tanulmány-útra kelvén, Párist végcélul tüzte ki, ujhelyi működéséi azalatt szüneteltek; visszatérve 1858-ban megnősült s a magával hozott tudományos új ismeretek érvenyesítésére annál több alkalmat szolgáltatott a közönség bizalma.

1861-ben néhai gróf Andrássy Manó főispán tisz. megyei főorvossá nevezte ki, miután a tényleges főorvosi állást elfogadni nem volt hajlandó, nem akarván egyféléül önállóságot feladni, másfelől széles körű szabad és független sikeres orvosi foglalkozását egy függő és falak közé szorított felcsérélni. — 1863-ban dr. Steiner Sándor kórházi főorvos halálával az intézet választmányja, 17 évi öznetlen és önkéntes buzgó főorvosi szolgálatát — mely idő alatt mindig kizárólag saját műeszközeit alkalmazta — méltányolva, a pályázók közül ajánlotta első sorban a megüresedett állásra, melyre még az évben ki is nevezett. Eszerint már 32-ik éve viseli a megyei kórház igazgató-főorvos tisztségét, miatt az intézet kizárólagosi jellegét nyert és a kedvező gyogyeredmények folytán a közönség bizalma rohamosan fokozódván, már 1870-ben indítványozta e kórház kétszeresre nagyobbítását, hogy az igényeknek eleget tessen, mi helyesléssel elfogadtatván. 1871-ben fogantatosították is.

Mint S. a. Ujhely polgára változatlanul oly állást foglalt el, hogy bátran mondhatom — ez irányban felszázados élete — egy nyitott könyv; a tornázás és az önkéntes tüzoltó intézmény meghonosítása kérdésében, a piac át-helyezése és a közegészségügyi körüli teendők-nél talán öt illetti az oroszlan rész.

A szép multtal dicsekedhető férfiúnak élete virágözék ad multos annos!

Steinfeld Jenő.

XX

A munkácsi püspök S. a. Ujhelyben.

— A „Sátorfalja” tudósítójától. —

Május 25. és 26. napjain ünnepnapok ült S. a. Ujhely város. Ünnepet, még pedig örömmünnepet azért, hogy Firczák Gyula munkácsi püspök a s. a. ujhelyi g. kath. templom felszentelése végett, a vármegye székvárosába bevonult. Örömmünnepet ült a város, a vármegye közönsége, mert a püspök eddigi pályafutása igazolja azt, hogy a királyi keze a kinevezés által arra érdemes és méltó egyénre szállott. Az ünnepnek azonban kettős ünnepe volt. Nemcsak a város, a vármegye közönsége, de a püspök ö mltósága is kellett, hogy ünnepet iljöen, hogy felemelő büszke önértzet töltsé el körül az öszinte, lelkes ovációra, a melyen a fogadtatásnál részesült. Elmondhatjuk bátran magáról: veni, vidi, vici, mert megjelenésével minden szívet megnyert. Az alábbiakban részletesen emlékeztünk meg e két fényes ünnepről.

Múlt hó 25-én. délután 2 óra 7 perczkor érkezett a püspök kíséretével Csapra, hol a vármegyei g. kath. klerus nevében Puza Sándor prépost-foesperes üdvözölte. A helyi állomáson a vármegye törvényhatósága nevében Dókus Gyula es. és kir. kamaras. főjegyző fogadta talpraesott beszéddel. A perbenyiki állomáson Benesik István főszoigabíró, a szomotori állomáson Barthos József főszoigabíró üdvözölték. Minden állomáson kiszállt, szívelyes szavakban köszönte meg a figyelmet, melyben részesítették. A s. a. ujhelyi pályaudvarban, már jóval az érkezési idő előtt, nagyszámú közönség gyült egybe a püspök fogadására. A küldöttégek nagyobb része ékes díszmagyariban volt: a kocsagtollas kalpakok, arannyal s ezüsttel áttört menték, remeknél-remekekben díszkardok arról gyözödtették meg a szemlélt, hogy a magyar nemzeti viseletnek párja nincsen. A vonat 3 óra 51 perczkor robogott be s a küldöttégek és a nagyszámú közönség harsogó éljennel fogadta a vasúti kocsiából kilépő főpásztort, kit a vármegye nevében Molnar István főispán, a város közönsége nevében Ujfaluassy Endre főbíró s a hitközség nevében Miklósy István esperes-lelkész üdvözöltek. A püspök mindhárom üdvözölő beszédre meleg szavakkal

válaszolt, mire a menet megindult. A menetet Barthos József főszoigabíró négyes fogata nyitotta meg. A második kocsiban, díszmagyarban, Molnar István főispán oldalán Firczák Gyula megyés püspök foglalt helyett. A harmadik kocsiban Dókus Gyula főjegyző és Miklósy István esperes-lelkész ütek. Ékezen felül a küldöttégek tagjai 70—80 fogatban. A Kocsutó-útcza, Szechenyi-ter, Rákóczy és Jókai-útczák házi nemzeti színű lobogókkal voltak sűrűn feldisztatva s az utóbbi útcza bejáratánál Pataky Miklós városi főjegyző háza zöld gallyakkal, mezei és kertí virágokból készült koszorúkkal remekül volt ékesítve, a hatalmas tükörablakok felső tábláin pedig: „Isten hozta!” felirású transzparent díszeltek. A mikor pedig a főpásztort rokonszenves köszöntéssel illette a feldisztatott ház úrnőjét, utóbbi egy hatalmas virágcsokrot dobott kocsijába, a főpásztort megállítván a kocsit, szívelyes hajlongással köszönte meg a figyelmét. Igy felbarkéztáva haladt a püspök és kísérete egész a Kazinczy-útczán levő lélekész lakig, fogalva minden oldalról jövő éljenzéseket és köszöntéseket. Délután 5—7-ig a küldöttégek tisztelgetést fogadta ö méltósága. A küldöttégek és tisztelgők között ott láttuk: a r. kath. egyháztanácsot és iskolaszéket, az ág. ev. egyház küldöttéseit, Mizaák István egyházmegyei ügyészt, Csákö Imre főgondnokot stb.

Másnap következett a templom konzekrálása. A szertartás pontban 9 óraker vette kezdetét. A konzekrálás tényének befejezése után a főpásztort a számára készített trónusra lépett s egy szép történelmi adatokkal fűszerezett, az ékesülés minden nemével bíró alkalmi beszédet mondott, melynek végzetével a misét celeb-rálta püspöki udvarhoz méltó segédlettel. Ugy a konzekrálásnál, mint a misénél a püspöki énekar énekel Zsoltvay Emil tanár és egyházmegyei karnagy vezetése mellett. A szertartás alatt a templomban láttuk: Molnar István főispánt, Matolai Etele alispánt, Seyfried József kir. törvényszéki elnököt, Nemes Lajos kir. tanácsos és tanfelügyelőt, a m. kir. huved tiszti kart, Pekary Gyula arvaszéki ülnököt, Hlavathy József kir. ügyészt, Somogyi Bertalan tiszti alügyészt, Moldoványi Géza adótrónokot Dongo Géza fősámvevő s a „Zemplén” szerkesztőjét, Ujfaluassy Endre főbírot, Ambrózy Nándor jogigazgatót, Izsépy István ügyvédet, Román János nyug. kir. járásbírot, a posta-és távírda személyzetét Wilhelm Adolf hivatal-főnököt, Staut József főispáni titkár, Barthos József főszoigabírot, Képes Gyula törvényszéki bírot, Beregszászy István segéd-tanfelügyelőt, Mraz Gusztáv pénzügyi titkár, Klein Tivadar megyei főpénztárnokot, stb. stb. Délután a főpásztort tiszteletere a vármegyeháza nagyertermében 120 teretkű közebed után. Közebed után a püspök látogataokat tett s kedden reggel a gyorsvonattal székhelyére, Ungvárra utazott.

Ez alkalmából a nemes lelkű főpásztort élet-rajzát a következőkben adjuk:

Született Horlyán, Ungmegyében, 1836. Elemi iskolát és a gimnáziumot Munkácson, Ungvárt, Kassán és Szatmáron végezte. 1855-ben mint papnövendék a bécsi semináriumba küldetett föl s a bécsi egyetemen végezte a theologiai tanfolyamot, 1861-ben pappá szentelték. Ugyanazon évben az ungvári kir. püspöki liceumhoz a dogmatika rende nyilvános tanárául, 1867-ben pedig tiszteletbeli kanonoknak nevezték ki. 1875-ben a püspöki szentszék egy felsőbb leányintézet szervezését és igazgatását bízta reá s ezen hivatalú 7 évig viselte. 1876-ban az ungvári papnevelő intézet kormányzójának nevezte ki a munkácsi püspök. Ugyanezen évben megkapta a valóságos kanonoki méltóságot. 1879-ben „becsületölgyi” címzetes apát lett. Az 1882. egyházmegyei szinóduson mint a tanügyi osztály előadója működött. 1883-ban az ungvári káptalan nagy prépostjának nevezték ki. Mint ilyen 1887-ben szabadalvú parti programmal képviselőnek választották. A képviselőházban a közoktatásiügyi bizottság elnöke volt. 1891-ben Pásztyély János püspök halálával, a király kinevezte a munkácsi görög kath. egyházmege püspökévé, mint ilyen tagja a forendiáznak.

Szerkesztőkünk múlt hó 28-án S. a. Ujhelyben járván, felkeresi akarta Miklósy István esperes-lelkész, hogy tőle a templom történetére vonatkozó adatokat szerezen. De a paróchiális lakon arról értesült, hogy a haz ura hivatalos kiküldetésben Nagy-Toronyára utazott, s így nem vagyunk azon helyzetben, hogy a templom történetéről megemlékeztünk.

HIRDETÉSEK.

Hirdetmény.

A sárospataki I. gazdasági csoport birakosság tulajdonát képező mintegy **öt ezer hold terület vadászati joga, folyó év június hó 4-ikén délelőtt 9 órakor** Sárospatak városházánál nyilvános árverésen **3 esetleg 5 évre** bérbé fog adatni.

Miről a bérleni szándékozók azzal értesíttemek, hogy ezen árverésen — a hol is a feltételek közöltetni foguak, a vadászati jog feltétlenül ki fog adatni.

A csoport előjárósága.

2-2

Közhírré teszem, miszerint a vezetésem alatt álló polgáriiskolában a **folyó tanévi magánvizsgálatok június hó 26, 27 és 28-án** tartatnak meg. 26-án lesznek a leány növendékek, 27 és 28-án a fiúk vizsgálatai, mely napokon reggel $\frac{1}{2}$ 8 órakor az illetők szükséges okmányaikkal ellátva alólírtnál az igazgatósági irodában jelentkezzenek.

Homonnán, 1895. május 14.

E. Jakab Géza,
igazgató.

3-3

Elismert legtisztább alkalikus

KRONDORFI SAVANYUVIZ

Asztali- és gyógy-víz

orvosi tekintélyek tapasztalata szerinti kiváló gyógyhatással bír **köhögés és rekedtségnel, tüdő-, gyomor- és hólyaghurutnál.**

Borral vegyítve felséges ital.

Magyarországi főraktár: Bauer Lajos és testvére Budapest, Arany

János-utca 9. szám.

Kapható S.-a-Ujhelyben: Szentgyörgyi Vilmos, Behyna testvérek.

Grünwald M. és Maláricsik György kereskedésükben.

3-3

Sternberg Ármán és testvére
sz. és kir. szab. hangszert-főgyár
11-pest, VII. k. Kerepesi-út 26.
Szab. gyárminőség, mindenemű hangszerek az azok kellekét és alkatrészeit. Mindenemű hangszerek és zeneművek javítása és hangulása szakértő pontossággal teljesítetik.

12 frt. a kótalapok darabja 30 kr. Megrendelések az árak előleges beküldése mellett vagy utánvétellel teljesíthetők.

„Columbus”

és. és kir. szabad. czimbialom-verőfeje megszünteti az eddigi pamutozást és czéznárást, erős és csengő hangot nyerünk általa. Minden verőre lárkí ráhuzhatja és mindenkor le is húzhatja. Soha-em pusztul el. Ara a verőpálcákkal az utóbbiak minősége szerint 1.50, 2 frt 2.50, 3 frt és 3.50. Külön a „Columbus” verőfeje párja 1 frt. Képek árjegyzék: a) harmónikáról; b) mechanikai zenélő-művekről és zenélő dísz tárgyakról; c) minden egyéb hangszerekről, hangszerekellőről és hurokról külön kiadáásokban ingyen és bérmentve küldetik.

13-2

Legújabb! Legújabb!

INTONA

Különlegességek acélhangu harmonikákban, változtatható érc-játéklapokkal és korlátlan műsorral.

Ezen új találmányu hangszerral minden előzetes tanulmány és zenei-meret nélkül, száz meg száz természetes szerinti zenedarabot lehet játszani. Ara változtatható érc-játéklapokkal és korlátlan műsorral.

A nagymélt. Belügyminisztérium 29013 VI. a. sz. körrendeletével előírt

SZABADALMAZOTT GŐZFERTŐTLENÍTŐ GÉPEK
stabil és mobil alakban, hazai viszonyainknak leginkább megfelelők, a legolcsóbb árban, **öt évi jótállás mellett** továbbá

a nagymélt. Belügyminisztérium 82502 II. sz. körrendeletével ajánlva

TŰZI FECSKENDŐK

a legtökéletesebb szelep szerkezettel, szilárd, tartós, erős kiállításban; valamint **összes tűzoltó felszerelési eszközök községek, tűzoltó-egyletek és gyártelepek részére**, a legkedvezőbb fizetési feltételek és **öt évi jótállás mellett** kaphatók

TARNÓCZY

tűzoltószer és gépgyár részvénytársaságnál.

Ugyanezen gyár elvállal

Légszesz-, vízvezeték-, szivattyu-, fürdő-, closet-, csatornázási-, központi fűtés-, szellőztető-, mosókonyha stb. berendezéseket.

Árlapok és részletes tervek kívánatra ingyen és bérmentve.

BUDAPEST,

Gyár és iroda:
Külső váczai ut. 95.

Városi mintaraktár és iroda:
Teréz körút 36.

1-3